

Elina Sonninen
07.06.2023

Vihreän kasvun mahdollisuudet suomalaiselle elinkeinoelämälle

LAPIN LIITTO

Elinkeinoelämän
keskusliitto

ek

Energiakriisi ja geopolitiikan paluu haasteita myös ilmastopolitiikassa

Lämpeneminen huolestuttavalla uralla

2,4C°

Maailma on menossa kohti 2,4-2,6 C° lämpenemistä vuoteen 2100 mennessä.

Sään ääri-ilmiöt herätelleet toimiin

Ennätyslämpötilat, maastopalot, tulvat ja muut sään ääri-ilmiöt tulleet näkyvästi esiin viime vuosina.

Yhdysvaltojen paluu ilmastopolitiikkaan

Biden liitti USA:n takaisin Pariisin sopimukseen, ja IRA-paketti tarjoaa mittavia kannustimia vihreän siirtymän investoinneille

EU:ssa ilmastopolitiikka nojaa sääntelyyn

EU:n Green Deal ja elvytyspanostukset kohdistavat investointeja puhtaisiin ratkaisuihin.

Puhtaiden ratkaisujen nopea kehitys ajaa murrosta

Puhtaiden ratkaisujen kustannukset ovat laskeneet nopeasti, ja investoinnit niihin ovat saaneet lisää vauhtia.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan kiihdytti vihreää siirtymää

Hiilineutraaliustavoitteet ovat jo valtavirtaa ympäri maailmaa

GLOBAL NET ZERO COVERAGE

Country-level coverage only. We do not include sub-national net zero targets in countries without a target.

Lähde: Net Zero Tracker

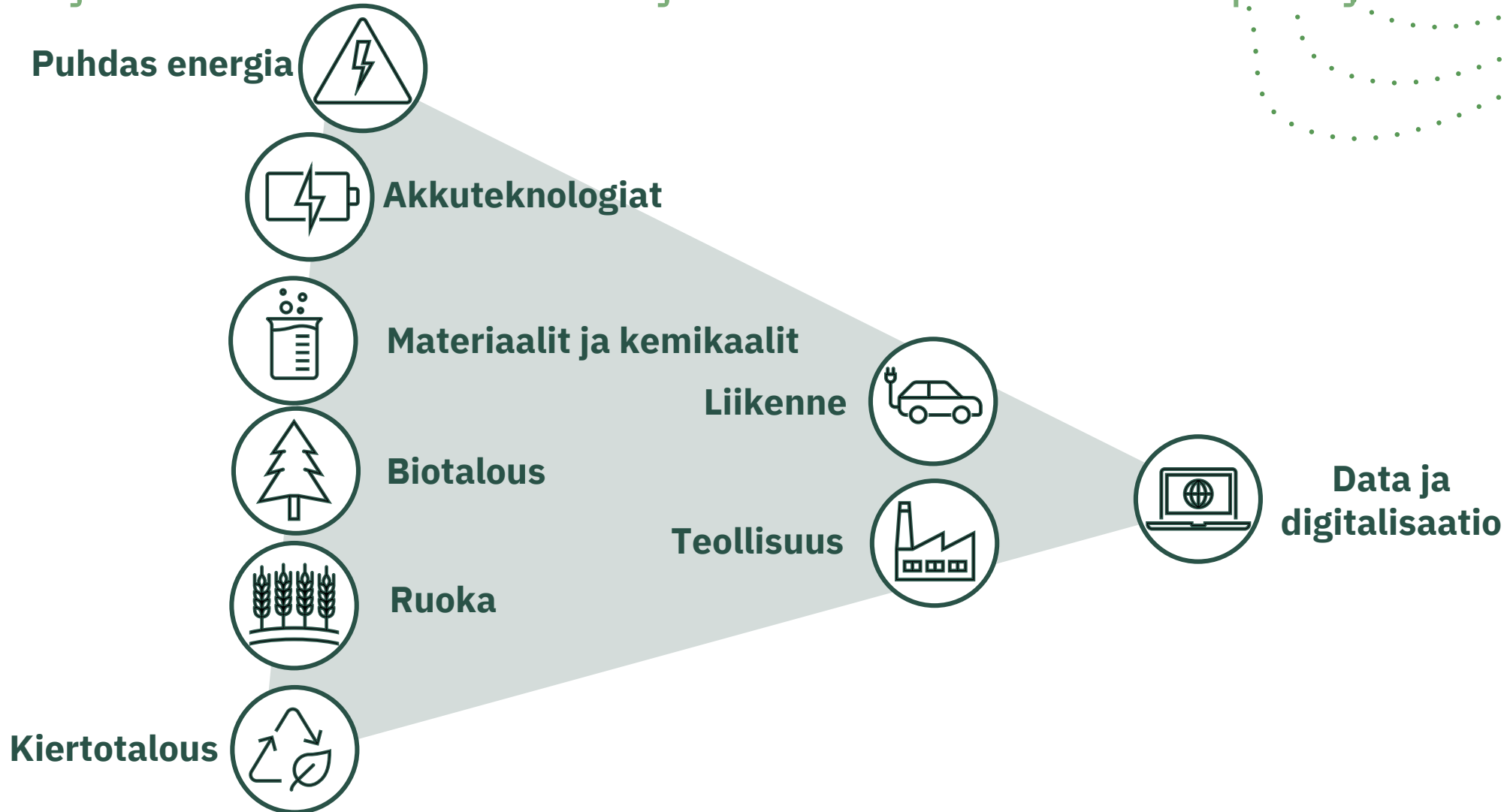
Lähde: Science-Based Targets

Markkinat siirtyvät kohti puhtaita ratkaisuja

- Keskeisiä ajureita:
 - Teknologian ja puhtaiden ratkaisujen kehitys
 - Poliittikaohjaus
 - Vastuullisuuden trendi
 - Sijoittajien vaatimukset
 - Kuluttajien ja asiakkaiden vaatimukset
 - Arvoketjujen paineet

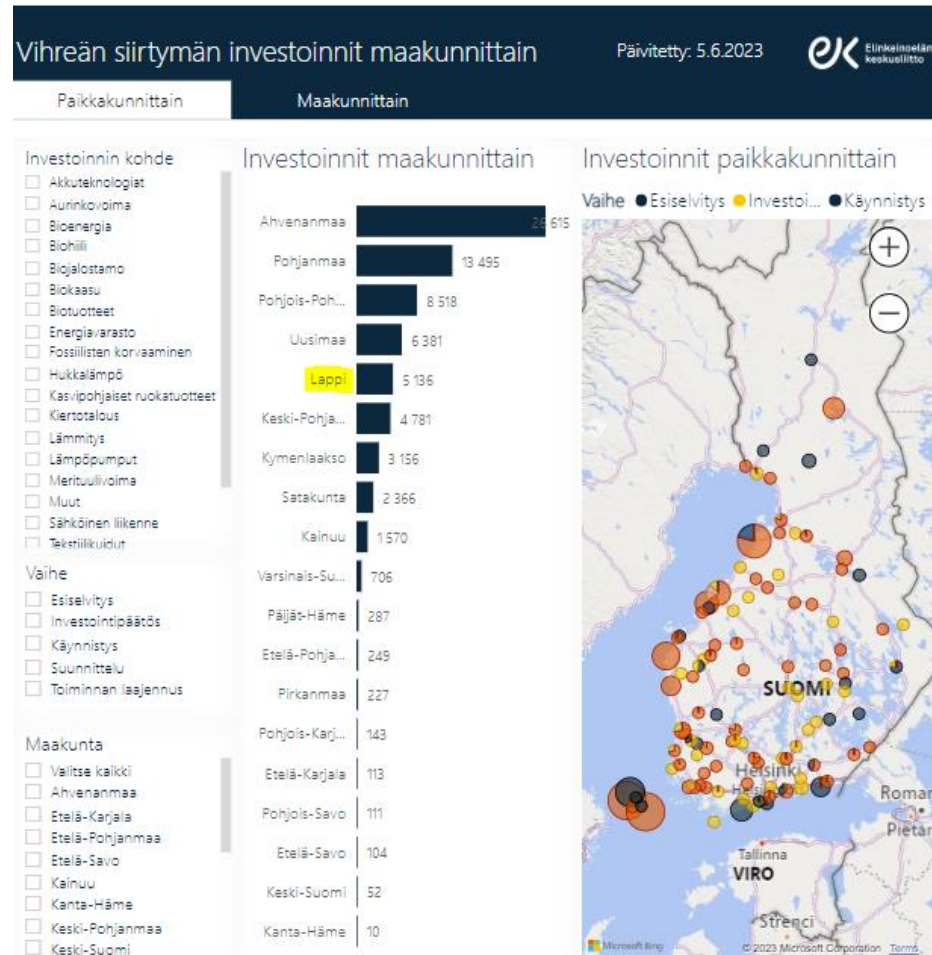

Vihreän kasvun kolmiossa kärkinä puhdas sähkö, data ja kiertotalous – ja näissä Suomi pärjää

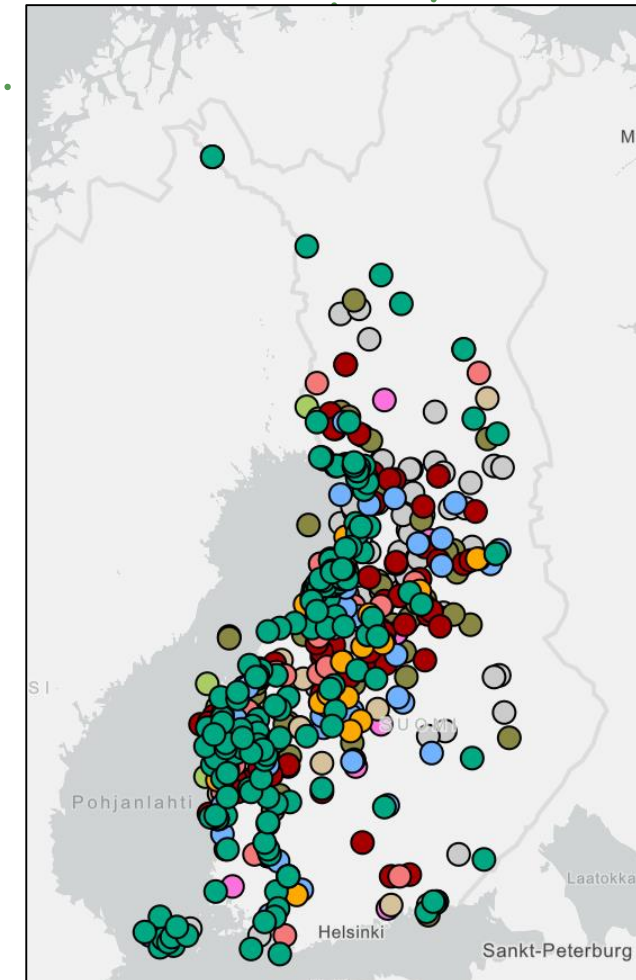

Puhtaat teknologiat näkyvät jo investointiputkessa miljardien investointeina

- Investointien edellytyksenä vakaa ja ennustettava toimintaympäristö.
- Muutokset politiikantavoitteisiin tai ohjaukseen lisäävät epävarmuutta investoreille.
- Puhdas energia, luvituksen nopeus, infran toimivuus, politiikan ennakoitavuus ja osaajien saatavuus keskeisiä.
- Näissä Suomen pitää pystyä tarjoamaan Euroopan paras yhdistelmä. Kilpailu investoinneista kiihtyy EU:n sisällä ja globaalisti.

Lähde: EK:n vihreän siirtymän investointien dataikkuna

Lähde: Tuulivoimayhdistys hankekartta

Vastuullisuus yritysten agendalle myös laajemmin

Vastuullisuus on liiketoimintastrateginen kysymys – ja vaihtelee yrityksittäin

Yritysvastuu

Vastuullisuus on pk-yrityksissä odotettua paremmalla tolalla, osoittaa kysely – myös tekstiiliyritys Lennol laskee hiilijalanjälkensä nyt ensimmäistä kertaa

Elinkeinoelämän keskusliitto EK selvitti ensimmäistä kertaa kyselytutkimuksella sitä, pitävätkö pienet ja keskisuuret yritykset yritys vastuuta tärkeänä ja toteutetaanko vastuullisuutta käytännössä.

BLOGIT

TAKAISIN UUTISIIN →

PK-yritysten vastuullisuusosaamista kasvatettava, jotta ne eivät tipu hankintaketjuista

19 JOULUKUUTA 2022

Vastuullisuus on uusi uhka - Miten pk-yritys selviytyy viidakosta?

20.9.2021 09:30 | päivitetty 12.1.2022 16:23

VIIVAN ALLA

Epäonnistuminen vastuullisuudessa sisältää valtaisan maineriskin. Varaudu siis kaikkeen, kirjoittaa Mika Niemi.

Vastuullisuusraportointi kannattaa myös pk-yrityksissä

TEKSTI Vesa Vainio
JULKAISTU 16.5.2022

LISÄÄ AIHEESTA

Yrityselämä

Suuryrityksiltä on jo pitkään edellytetty vastuullisuusraportointia. Pk-yrityksille vastuullisuusraportointi ei vielä ole pakollista, mutta se kannattaa: vastuullisuus kiinnostaa niin kuluttajia kuin sidosryhmiäkin, ja se on yhä useamman suuryrityksen kriteeri sopivien kumppaneiden ja alihankkijoiden valinnassa.

Onko alihankkijoita tai toimittajia jouduttu vaihtamaan vastuullisuusvelvoitteiden myötä?

15,1 %
en osaa sanoa

42,4 %
kyllä

42,4 %
ei

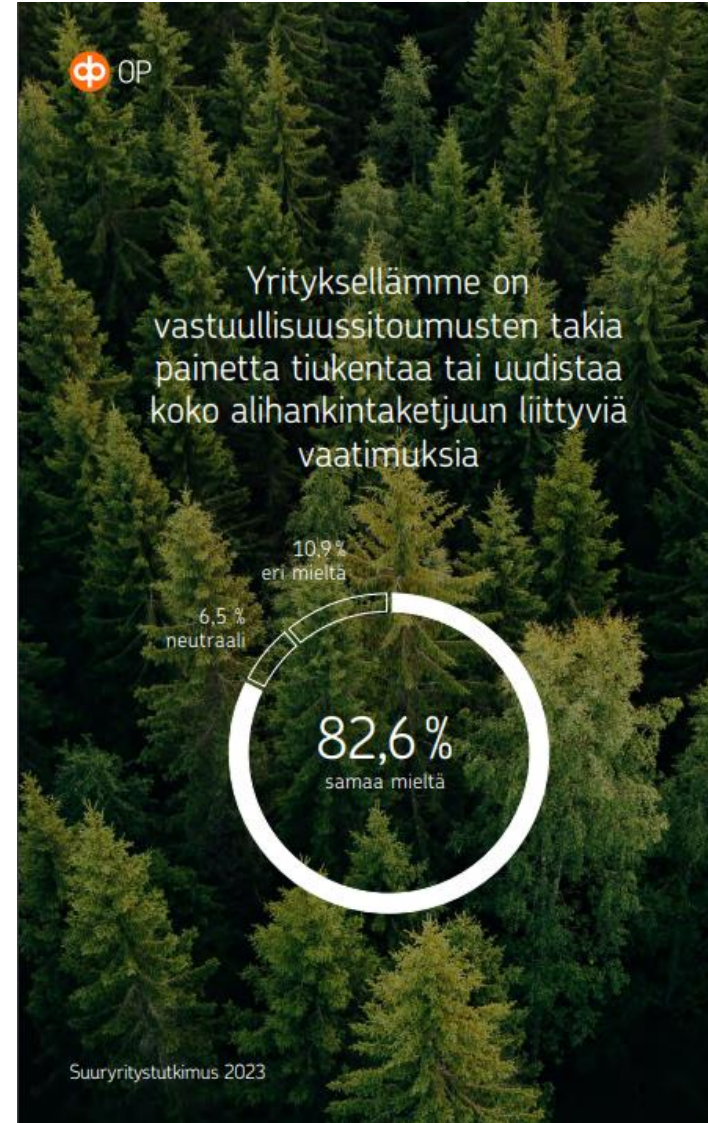
Tullaanko alihankkijoita tai toimittajia vaihtamaan vastuullisuusvelvoitteiden myötä lähitulevaisuudessa?

31,7 %
en osaa sanoa

45,3 %
kyllä

23,0 %
ei

Paineet kasvavat monelta suunnalta

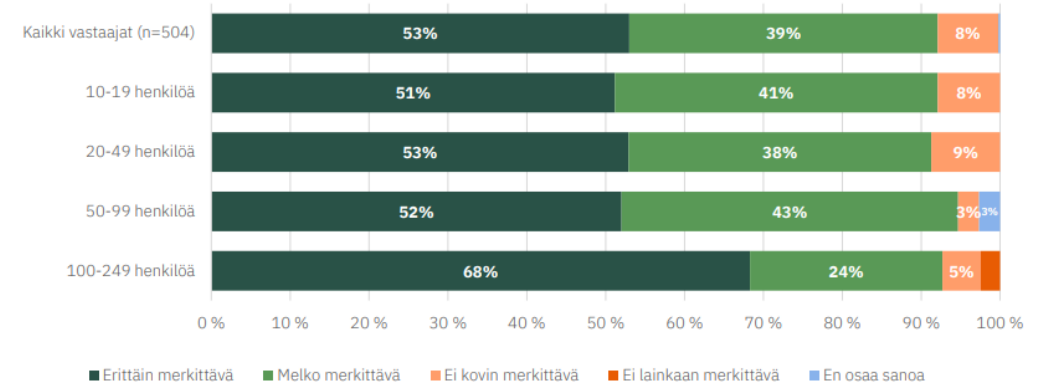

Vastuullisuuden tärkeys nousussa

- EK:n pk-vastuullisuusbarometri: pk-sektorin työnantajista **92 % arvioi, että vastuullisuus on erittäin tai melko merkittävä asia** oman liiketoiminnan kannalta.
- Mitä suurempi kasvutavoite, sitä selkeämpinä nähtiin vastuullisuuden hyödyt, erityisesti tulevaisuudessa.

Vastuullisuuden merkitys liiketoiminnassa

Kuinka merkittävänä asiana pidät vastuullisuutta omassa liiketoiminnassanne?
Vastuullisuudella tarkoitamme yrityksen vaikutuksia ympäristöön, ihmisiin ja talouteen.

LÄHDE: AULA RESEARCH PK-VASTUULLISUUSBAROMETRI

Regulaatiovetoiset vastuullisuusvaateet nousussa; kysymys on oikeasti strateginen

- 1** Ilmasto-ympäristö-yritysvastuu –sääntely leikkaa läpi yrityskentän, alkaen isoista ja jalkautuen pienempien yritysten pöydälle. *”Comply or die”*
- 2** Vastuullisuusraportointi ja hiilijalanjäljen laskenta tulevat eteen asiakkaiden, rahoittajien ja sidosryhmien kautta, lainsäädäntö perälautana. *Deal with it.*
- 3** Vastuullisuustiedosta voi jalostaa liiketoiminnan kannalta arvokasta, tässä on pelipaikka osaaville liikkeenjohtajille. *”Tehdään kunnolla kun kerran tehdään”*
- 4** Vastuullisuuden tärkeys nousussa, ja sen kääntäminen kilpailuedun lähteeksi voi avata uusia mahdollisuuksia. Osa niistä on suoraan monetisoitavissa, osa välillisesti.

Kiitos!

Elina Sonninen

Asiantuntija

Elinkeinoelämän keskusliitto EK | Yrittäjyys, EU ja kansainvälinen kauppa

Eteläranta 10, 00130 Helsinki

Puh. 09 4202 2811 | +358451234765 | elina.sonninen@ek.fi

Twitter: [@ESonninen](https://twitter.com/ESonninen)

LAPIN LIITTO

TEHTÄVÄNÄ HYVÄ TULEVAISUUS

Miten kuntasektori voi tukea elinkeinojen vihreää siirtymää

Vihreä siirtymä elinkeinojen uudistajana 7.6.2023

Olli Haapanen

LAPIN LIITTO

VALONIA

Kestävän kehityksen ja energia-
asioiden asiantuntijaorganisaatio

Kuntien tukena ympäristö- ja
ilmastotyössä – toiminta-alueena
koko Varsinais-Suomi

Toimimme osana Varsinais-
Suomen liittoa

VALONIA

Laaja-alainen asiantuntijaorganisaatio

- 15–20 työntekijää, henkilömäärä ja asiantuntemus vaihtelevat projektitilanteen mukaan

Useita teemakokonaisuuksia

- energia, ilmasto, vesiensuojelu, luonnon monimuotoisuus, kiertotalous, kestävä liikkuminen, ympäristökasvatus, vastuulliset hankinnat, osallisuus, ympäristöviestintä

Ohjaava, sparraava ja neuvova organisaatio

- Ilmasto-, ympäristö- ja kestävä kehityksen ohjelmien laadinta kunnissa, hankeideointi ja suunnittelu, eri tahojen törmäyttäminen, asiantuntijarooli

KUNTIEN TARPEET OVAT VALONIAN TYÖN LÄHTÖKOHTA.

YHTEISTYÖ ETENEE TYYPILLISESTI TÄHÄN TAPAAN:

1. KUNNASSA TODETAA JOKIN TARVE

Usein Valoniaa tarvitaan avuksi ideointiin etenkin tilanteessa, jossa asiantuntijatyöhön tai toteutukseen ei löydy kunnasta luontevaa edistäjää. Yhteyttä voi ottaa matalalla kynnyksellä!

2. POHDITAAN SOPIVA RATKAISU

Valonia auttaa ideoimaan ratkaisua, mahdollista toteutusta tai testausta. Kunnilla on käytössään Valonian asiantuntemus sekä kokemus mm. hankkeistamisesta ja rahoituksen selvittämisestä sekä laajat yhteistyöverkostot.

3. RYHDYTÄÄN TOIMEEN!

Käytännön toteutus voi olla lähes mitä tahansa: kartoitus, kokeilu tai koulutuspaketti, osallistava kampanja tai uudenlaisen toimintamallin testaus yritysten ja kunnan toimijoiden kanssa.

4. KUNTA OTTAA UUDET OPIT KÄYTTÄÖÖN

Kun ratkaisu on saanut lopullisen muotonsa, jää kunnan tehtäväksi huolehtia toimeenpanon jatkosta. Valonia voi auttaa mm. viestinnässä ja kohderyhmien tavoittamisessa, hyvien mallien levittämisestä muihinkin kuntiin sekä jatkosuunnittelussa.

Kuntien ilmastotavoitteet

Visiosta toimenpiteisiin – Varsinais-Suomi toteuttamassa hiilineutraalia Suomea 2035

Varsinais-Suomen ilmastovisio 2035:

Hiilineutraali Varsinais-Suomi on elinvoimainen maakunta, jossa on ennakkoluulottomasti kehitetty ja otettu käyttöön ilmastokestäviä ratkaisuja luottaen osaamiseen, yhteistyöhön ja yhteiseen vastuuseen.

Ilmastotyö tukee kuntien ja yritysten elinvoimaisuutta ja asukkaiden elämänlaatua.

Varsinais-Suomen ilmastotiekartta sisältää tavoitteet ja tarvittavat toimenpiteet hiilineutraaliuden saavuttamiseksi.

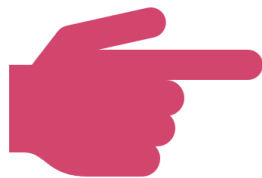
Tavoitteet ovat kunnianhimoisia

Kunnan päästöistä **liikenne ja lämmitys** aiheuttavat yhdessä noin 75 %

Kuntaorganisaation omien toimintojen vaikutus alueen päästöihin yleensä 5–10%

Tavoitteisiin pääseminen edellyttää **aktiivista roolia yritysten suuntaan**

Kunta yritysten vihreään siirtymän mahdollistajana

Hyvinvointia ja elinvoimaa vihreästä siirtymästä

Ilmastotoimet, puhdas teknologia, kiertotalous, energia- ja resurssitehokkuus voivat olla kunnalle mahdollisuus

Alueellinen yhteistyö tutkimuslaitosten, yritysten ja muiden toimijoiden kanssa – kokeilut ja uudenlaiset käytännöt

Viestimällä vaikutetaan kulutustottumuksiin ja luodaan markkinoita uudenlaisille liiketoimintamalleille ja palveluille

Kunnan tuki yritysten ilmastotyössä

- Kunnan alueen käyttöperusteisista päästöistä 40-50% on lähtöisin yritystoiminnasta
- ➔ **Kunnan ilmastotavoitteet edellyttävät toimia myös yrityksiltä**
- Suuryrityksillä isommat päästöt, mutta myös ilmastotyössä pidemmällä - pk-sektori tarvitaan mukaan
 - Vain 1/5 pk-yrityksistä kartoittanut ilmastovaikutuksiaan (PK-yritysbarometri 1/2022)
 - Kasvuhakuiset pk-sektorin yritykset näkevät ilmastotyön tukevan kasvua (PK-yritysbarometri 1/2022)

YRITYKSEN ILMASTOTYÖN

askeleet

ARVOT

VISIO

- Millainen yritys haluamme olla?
- Miten arvomme näkyvät asiakkaille?

Hmm...

- Mitkä ilmastotoimet ovat olennaisia asiakkaidemme näkökulmasta?
- Valitsevatko vastuullisuuteen panostavat asiakkaat meidät?

YHDESSÄ!

- Miten voimme kehittää tuotteitamme ja palveluitamme kestävämpään suuntaan?
- Miten otamme asiakkaamme ja kumppanimme mukaan tähän työhön?

Muista viestiä kaikissa vaiheissa!

- Miten autamme asiakkaitamme tekemään kestäviä valintoja?
- Tukeeko tuotevalikoimamme ja sen kehittäminen kestäviä kulutusvalintoja?
- Tarjoavatko ilmastotyö ja kiertotalous meille liiketoiminnan uusia muotoja?

HIILIKÄDEN- JÄLJEN MAKSIMOINTI

- Voisimmeko sitoa hiiltä tuotantoratkaisujen ja hankintaketjujen kautta?
- Voisimmeko tuottaa omaa uusiutuvaa energiaa?
- Suosimmeko käyttämässämme materiaaleissa kestävämpiä vaihtoehtoja?
- Miten voisimme edistää luonnon monimuotoisuutta yritystoimintamme kautta?

**ASIAKAS-
RAJAPINTA**

TUOTANTO

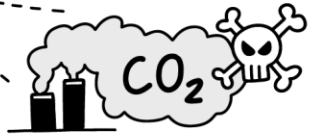
TAVOITTEEN ASETTAMINEN

- Miten ilmastomuutoksen hillintä muokkaa toimintaamme?
- Millaisia uusia toiminnan mahdollisuuksia kestävyysteemat tuovat?

NYKYTILAN KARTOITUS

- Tiedämmekö toimintamme suurimmat päästölähteet ja ympäristöhaitat?
- Mistä tarvitsemme lisää tietoja tai lukuja?
- Miten kestävyystyö yrityksessämme on resursoitu?

HIILIJALAN- JÄLJEN MINIMOINTI

- Mitkä ovat vaikuttavimmat toimet tuotannon ilmastovaikutusten pienentämiseksi?
- Voimme ottaa käyttöön vähähiilisiä materiaaleja tai hyödyntää sivuvirtoja?

Kunta luo raamit ilmastotyölle

Yritysalueiden sijoittaminen ja
toiminnallisuus - kaavoituksella ja
liikenneyhteyksillä

Ilmastonäkökulma mukaan
lupaprosesseihin ja säädöksiin

Viranhaltijoiden ja
luottamushenkilöiden osaaminen

Tukea energia- ja
materiaalitehokkuuden
edistämiseen

Uusien toimintamahdollisuuksien
esittely ja kokeilut

Parhaiden käytäntöjen levittäminen

Kunnan ja yritysten yhteistyö

Määritellään yhteiset tavoitteet

Motivoidaan yritykset mukaan
ilmasto/kestävyytyöhön

Tiedollisten valmiuksien vahvistaminen

Työkalut yrityksille työn aloittamiseen

Tulosten seuranta ja vaikuttavuuden
lisääminen

Viestintä

Hankinnat

**Kestävät hankinnat osaksi
kuntastrategiaa**

**Tarkastelu erityisesti kuntastrategioita
päivittäessä -> voidaan edistää myös kunnan
kestävyystavoitteita.**

**Kansallisessa julkisten hankintojen strategiassa
kehittämisen kärkinä ovat strateginen
johtaminen sekä hankintataitojen edistäminen.**

Hankinnat

- **Hankintojen nykytilaselvitys**
- **Toimintaympäristön analysointi**
- **Vaikuttavuuden tarkastelu**
- **Päätös hankintastrategiasta.**
- **Aktiivinen yhteistyö yrityskentän kanssa (markkinavuoropuhelu)**
- **Toimialojen välisen yhteistyön tiivistäminen**
- **Osaamisen ylläpitäminen ja kartuttaminen**
- **Hankintahenkilöstön ohjaaminen tiedon ja vertaistuen äärelle**
- **Seurannan mittarit**
- **Innovaatioiden edistäminen**

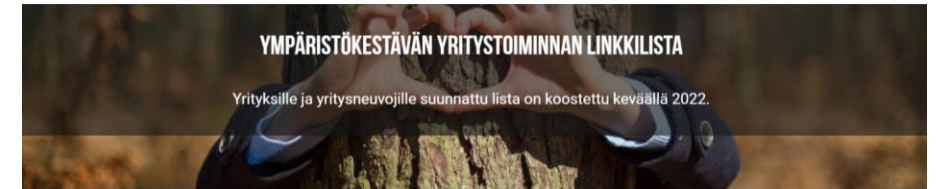
Materiaalien esittelyt

Kuntien yritysneuvonta
ilmastotoimien tukena -hanke

Ympäristökestävän yritystoiminnan linkkilista

- [Ympäristökestävän yritystoiminnan linkkilista](#) koottu Valonian sivuille yritysneuvonnan tueksi
- Keskeisimmät työkalut ja sertifiointit ympäristö- ja ilmastovaikutusten arviointiin teemoittain:
 - Hiilijalanjalan laskenta
 - Energia
 - Logistiikka ja liikkuminen
 - Kiertotalous
 - Rahoituslähteet
 - Tukea ja palveluja tarjoavat tahot

Yritykset ovat ratkaisuihin avainasemassa kestävyyskriisin ratkaisussa. Vaatimukset yrityksen toimintojen ilmasto- ja ympäristövaikutusten arviointia kohtaan kasvavat niin asiakkaiden, rahoitustahojen kuin lainsäädännön kautta. Tälle sivulle on koottu linkejä työkaluihin, materiaaleihin ja rahoitustahoihin, joiden kautta yritys voi viedä kestävyystyötään eteenpäin.

On tärkeää, että yritykset koosta ja toimialasta riippumatta tunnistavat toimintansa vaikutukset, pyrkivät aktiivisesti kohti kestävämpiä toimintatapoja ja osaavat varautua kestäväsiirtymän tuomiin muutoksiin markkinoilla. Yrityksen toiminnan lähtötilanteen arviointi auttaa tunnistamaan tarvittavat toimet ja tärkeimmät päästövähennyiskohteet ja on näin ensimmäinen askel kohti kestävämpää kestävyystyötä. Nykytilan arviointiin ja toimenpiteiden suunnitteluun on tarjolla monia eri työkaluja. Ista alla on esitelty muutamaa

SISÄLLÖN PIKALINKIT

1. [Työkaluja yritysten ympäristö- ja ilmastovaikutusten arviointiin](#)
2. [Yleisiä seurantajärjestelmiä ja sertifikaatteja](#)
3. [Energia](#)
4. [Logistiikka ja liikkuminen](#)
5. [Kiertotalous](#)
6. [Rahoitustahojen kestävä liiketoiminnan kehittämiseen ja investointeihin](#)
7. [Tukea ja palveluja tarjoavia tahoja](#)

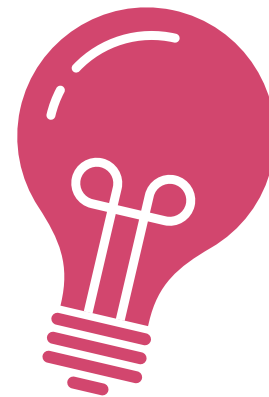
Kuntapäättäjän kysymyslista yritysten ilmastotyön tukemiseksi

Kunta luo alueellaan toimivien yritysten fyysisen lähiympäristön puitteet ja vaikuttaa myös yritysten mahdollisuuksiin tehdä ilmastotoimia. Kunnan yhdyskuntarakenteen, kaavoitus päätösten ja lupamenetelmien luomat raamit määrittävät yritysten liikkumisen ja logistiikan vaihtoehtoja ja energiaratkaisuja. Näillä päätöksillä voi olla välillisesti vaikutuksia pitkälle tulevaisuuteen ja niitä tulisi tarkastella uudenlaisten ratkaisujen mahdollistajana ja kestävä tulevaisuuden rakennuspaloina.

Kunta voi pyrkiä aktiivisesti löytämään ja ottamaan käyttöön uusia päästövähennyksiä tuovia ratkaisuja yhdessä yritysten kanssa esimerkiksi mahdollistamalla kokeiluja ja huomioimalla hankinnoissaan ilmastokestävät vaihtoehdot.

Päätöksenteossa on totuttu arvioimaan ja selvittämään päätösten mahdollisia vaikutuksia eri näkökulmista. Tämä kevyt kysymyspatteristo on laadittu kuntien luottamushenkilöille päätösten valmisteluun liittyvän pohdinnan tueksi. Kysymysten avulla elinkeino- ja yritystoimintaan vaikuttavan päätöksenteon välilliset ilmastovaikutukset tuodaan osaksi pohdintaa.

Kysymysten tavoitteena on helpottaa kestävä kasvua ja päätöksentekoa. Monien päätösten kohdalla ympäristö- ja ilmastovaikutuksia on kuitenkin syytä arvioida huomattavasti tätä listaa laajemmin.

1 Yritykset osana kunnan ilmastotyötä

- Näkykö ilmasto- ja kestävyyspainotus kunnan elinkeinokehittämisessä?
- Onko alueen yritykset otettu mukaan kunnan ilmasto-ohjelman laatimiseen ja toteuttamiseen?
- Onko tiedossa, minkälaisia toimia yritykset kaipaavat kunnalta yritysten kestävyystyön helpottamiseksi?
- Tunnistetaanko kunnassa kestävän kasvun mahdollisuudet ja tuetaanko yrityksiä kohti kestävää kasvua?
- Huomioidaanko yrityksiä koskevassa viranomais- ja lupatoiminnassa sekä näitä koskevissa päätöksissä ilmastovaikutukset?
- Koulutetaanko päättäjiä, poliittista johtoa ja kunnan työntekijöitä ilmasto-osaamiseen?

2 Julkiset hankinnat

- Onko kunnassa käytössä hankintaohje/strategia? Jos on, onko siinä asetettu hankinnoille kestävyys- vähähiilisyys- tai kiertotaloustavoitteita?
- Onko kunnassa tunnistettu ympäristövaikutusten kannalta merkittävimmät käyttötaloushankinnat ja investoinnit?
- Onko hankintoja valmistelevilla resursseja tehdä markkinakartoitusta ajankohtaisimman tarjonnan selvittämiseksi ja hankinnan kohteen tarkentamiseksi?
- Kannustetaanko myös uudenlaisten kestävyttä edistävien liiketoimintamallien hankintaan (esimerkiksi yhteiskäytön ja jakamisen ratkaisut, uusiomateriaalien hyödyntäminen, muuntojoustavuus)?
- Onko kunnassa sovittu hankintojen kestävyttä edistävien vähimmäisvaatimusten, laatukriteereiden tai sopimusehtojen hyödyntämisestä? Seurataanko niiden toteutumista?
- Onko palveluntuottajilta edellytetty kestävyystoimia ja näiden seuranta esim. vastuullisuusraportointia?

3 Yhdyskuntarakenne, energia ja liikenne

- Miten ilmastovaikutukset on huomioitu yritystonttien ja uusien yritysalueiden suunnittelussa ja kaavoituksessa?
- Miten kunnassa tuetaan yritysten oman uusiutuvan energian tuotantoa? (esim. Lupaprosessien vauhdittaminen)
- Tukeeko kunnan päätöksenteko kestävää työmatkaliikkumista?
 - Julkisen liikenteen reititykset ja aikataulut
 - Kävelyn ja pyöräilyn väylien kehittäminen työmatkaliikkuminen huomioiden
- Tukeeko yritysalueita ja -tontteja koskeva päätöksenteko kestäviä energiaratkaisuja?
 - Edistääkö kunta yritysten keskinäistä vuoropuhelua esimerkiksi hukkalämpöjen hyödyntämiseksi?
- Edistääkö yritysalueita ja -tontteja koskeva päätöksenteko kestävä logistiikan mahdollisuuksia? (liikenneyhteydet, junaradat, yhteisterminaalit)
- Onko ilmastonmuutoksen vaikutuksiin varautuminen ja sopeutuminen huomioitu maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa (mm. hulevedet)?

Tarkistuslistat yritysten ympäristövaikutusten arviointiin

Automaattinen tallennus Ympäristönakokohtien-tarkistuslistat-koosteella Haapanen Olli

Tiedosto Aloitus Lisää Sivun asettelu Kaavat Tiedot Tarkista Näytä Kehitystyökalut Ohje Acrobat

A10 1. Hahmota kokonaiskuva: Vastaa lomakkeen kysymyksiin valitsemalla sopiva vaihtoehto kunkin kysymyksen kohdalla. Välilehdiltä löydät teem

	A
8	
9	Toimi näin:
10	1. Hahmota kokonaiskuva: Vastaa lomakkeen kysymyksiin valitsemalla sopiva vaihtoehto kunkin kysymyksen kohdalla. Välilehdiltä löydät teemoittain eri toimenpiteitä, joihin voit merkitä alasvetovalikon avulla työn vaiheen. Voit myös kirjata ylös erityisen tärkeitä kohdat, tarkasteluajankohdan tai omia huomioitasi. Listat eivät ole tärkeysjärjestyksessä, jokainen organisaatio määrittää itse olennaiset kohdat.
11	Valmis = Kysyttävä asia on kunnossa
12	Käynnissä = Kysyttävä aihe on tunnistettu ja kehitystyö käynnissä, mutta ei valmis
13	Ei aloitettu = Kysyttävä asia ei ole kunnossa tai asiaan ei osata vastata (vaatii toimenpiteitä tai asian selvittämisen)
14	Tyhjä / - = Kysymyksen aihe ei koske yritystä. Voit siirtyä lomakkeen seuraavaan kysymykseen.
15	Huom! Voit myös merkitä viereiseen sarakkeeseen, mikäli aihe on erityisen tärkeä. Näin voit jo koota koostesivulle prioriteettilistaa.
16	
17	2. Vastauksista muodostuu yhteenveto Kooste-välilehdelle sekä koontitaulukkoon. Koonti jäsentää toimet valmiiden, keskeneräisten ja ei vielä aloitettujen toimien mukaan, ja auttaa näin poimimaan huomiota kaipaavat toimenpiteet jatkotarkastelua varten.
18	3. Aloita tärkeimmistä: Päätä, mitkä ympäristönäkökohdat otat ensin käsittelyyn. Suunnittele tarpeelliset toimenpiteet ja niiden aikataulu. Apuna suunnitelman luomisessa voi käyttää Valonian Yrityksen ilmastotyön askeleet -työkalua.
19	4. Määrittele vastuuhenkilöt: Sovi työnjaosta ja seurannasta.
20	5. Päivitä tilanne säännöllisesti, esimerkiksi vuosittain.
21	
22	Muista viestiä!
23	Oheisesta merkistä tunnistat kohdat, joista on erityisen hyvä muistaa viestiä asiakkaille ja sidosryhmille. Sisäisen ja ulkoisen viestinnän avulla lisätään sitoutuneisuutta. Tehdystä työstä ja realistisista tavoitteista on hyvä ja helppo viestiä! Viestitä voi tietenkin mistä tahansa toimenpiteestä, jos se istuu organisaation linjaan.

Ohje tarkistuslistojen käyttöön | A Energian ja veden kulutus | B Logistiikka ja liikkuminen | C Materiaalit ja resurssi ...

VALONIA

Kiitos!

Olli Haapanen
Projektiasiantuntija
etunimi.sukunimi@valonia.fi

TILAA VALONIAN
UUTISKIRJE

valonia.fi/uutiskirje

@valonia_keskus

@valonia.fi

@valoniakeskus

Kestävä ja uudistava matkailu

*Vihreä siirtymä elinkeinojen
uudistamisessa-koulutus 7.6.2023*

Seija Tuulentie

seija.tuulentie@luke.fi

Vihreän siirtymän ydinkysymykset Lapin matkailun kannalta

- Oleelliset murrosta vaativat järjestelmät (YM):
 - Energia
 - Ruoka
 - Liikkuminen
 - Teollinen ja yksityinen kulutus
- Kaikki koskettavat matkailua monessa mielessä
 - Energian tuotanto- (tuulivoima) ja kulutustavat (vähentäminen, energian tuotantomuoto)
 - Ruoka (hävikki, kasvis vs. liha, biojäte, kuljetusmatka, paikallisuuden tuki)
 - Liikkuminen kohteeseen on tietenkin olennaisinta → Lapissa ei päästä lentomatkustamisesta; mitä siis tehdä? Mutta myös liikkuminen kohteessa

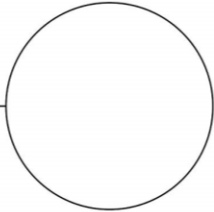
Käsitteistä

- Kestävä matkailu
 - Matkailua, joka huomioi nykyiset ja tulevat taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristövaikutukset ja vastaa matkailijoiden, yritysten, ympäristön ja paikallisväestön tarpeisiin nyt ja tulevaisuudessa (UNWTO 2005)
- Vastuullinen matkailu:
 - Vastuullinen matkailu on kestävän matkailun periaatteiden mukaisesti sellaista, jossa matkailijan valinnoilla on positiivisia vaikutuksia kohteen ympäristöön, talouteen ja kulttuuriin. Vastuullinen matkailu on laajempaa kuin ekomatkailu, joka keskittyy ympäristönäkökulmiin. (Lapland above ordinary)
 - Lapin Vastuullisen matkailun verkoston keräämät 100 vastuullista matkailutekoa (<https://www.ulapland.fi/loader.aspx?id=0c655731-892f-407f-8200-a19e45f8e393>)
 - *Ekomatkailu*: Luonnossa liikkuminen, jossa samalla pidetään luonto keskipisteenä, on lisääntynyt matkailijoiden keskuudessa. Tähän matkailumuotoon liittyvät myös lähipalvelut, pienet ryhmät, paikalliset oppaat eikä käytetä lainkaan moottoriajoneuvoja. (greentourism.fi)
- Uudistava matkailu:
 - Toimintaa, jossa matkailija jättää matkakohteen paremmaksi paikaksi kuin mitä se oli hänen saapuessaan. Siis kysymys kuuluu: mitä matkailija voi antaa matkakohteelle?
 - Vastausta kestävän matkailun (kasvun) kritiikkiin
 - Perustavanlaatuisen paradigman muutos

Kestävä ja vastuullinen matkailu yritysten kannalta

- “Siis matkailijathan on kiinnostuneita kestävydestä. Ja miten pitkälle se tässä ulottuu, et ne tekis sen perusteella valintoja, et se on vähän niin ja näin”
- “Itse suhtaudun jossain määrin kriittisesti, että hyödynnetään kestävyystekoja markkinointikeinona...se on jotain, mitä meidän pitää tehdä, mutta ei sillä kannata röyhistellä rintaa. Pikemminkin se on pakollisia asioita ja on paljon asioita, mitä me ei pystytä tekemään. Se matkustaminen on kuitenkin niin suuri asia siinä” (DMOn toimitusjohtaja)
- Matkailijoille tärkeimpiä käytännön osoituksia kestävydestä:
 - Vesi- ja energiatehokkuus, liikkumisen paikalliset järjestelyt, paikallisten tuotteiden ja palveluiden käyttö, paikallinen työllistäminen, kulttuuriperinnön vaaliminen ja paikallisen väestön huomioiminen.
- Sertifikaatit ja laatumerkit (STF)
- Oppaat: esim. Matkailuyritysten vihreä siirtymä – VINKKIVIHKONEN
<https://www.lapinliitto.fi/wp-content/uploads/2022/04/Matkailuyritysten-vihrea-siirtyma-vinkkivihkonen.pdf>

PLEASE REUSE THE TOWELS

We invite you to join with us to conserve water by using your towels more than once. In addition to decreasing water and energy consumption, you help us reduce the amount of detergents entering our water system.

Please hang up the towels if you wish to participate in this program - if not, simply leave them on the floor.

Kestävyydelläkin voi markkinoida – esimerkkinä Hawkhill, Nuuksio

Enemmän tekoja ympäristön puolesta

Lyhyt tiivistelmä, mitä kaikkea teemme ympäristön ja ilmaston eteen joka päivä:

- Hiilijalanjäljen mittaaminen ja minimointi. Tavoitteena negatiivinen hiilitase
- Kierrätämme ja emme käytä kertakäyttöastioita.
- Kaikki pesuaineet ja puhdistusaineet ovat ympäristömerkittyjä.
- Rakennamme kestävästi puusta (sitoo hiilen) ja vältämme betonia, liimoja ja muovia.
- Tavoitteena on yli 100 vuotta kestävät rakennukset.
- Minimoimme ruokahävikin lahjoittamalla ylijäämään.
- Käytämme tekoälyohjattua lämmityksenhallintaa kaikissa mökeissämme.
- Olemme rajoittaneet kaikki suihkut ja hanat saavuttaen 30% vedensäästön. Seuraamme vedenkulutusta kuukausittain.
- Oman suon ennallistaminen. Ennallistamme maillamme olevan Haukansuon ilmastotekona ja suojellaksemme luonnon monimuotoisuutta!
- Saimme Green Key -ympäristösertifikaatin ensimmäisenä alueen yrityksenä 2019.
- Olimme ensimmäisten joukossa vuonna 2020, kun saimme Sustainable Travel Finland -merkin.
- Kouluttaudumme jatkuvasti aiheesta ja osallistumme aktiivisesti keskusteluun sekä käymme puhumassa kestävästä yrittämisestä.
- Kerromme vieraillemme ympäristötyöstämme ja pienten valintojen merkityksestä jokapäiväisessä elämässä.
- Ostamme käytettyjä huonekaluja ja kunnostamme ne. Annamme vanhat huonekalut eteenpäin ja uusiokäyttöön.

Vähähiilinen vuodesta 2019 lähtien

Olemme laskeneet yrityksemme hiilijalanjäljen vuodesta 2019 lähtien ja ryhtyneet pienentämään sitä. Käytännön toimenpiteitä hiilijalanjäljen pienentämiseksi:

- Vähäpäästöinen sähkö (ydinvoima)
 - LED-valaistus
- Lämmityksen päästöt minimoitu
 - Vähäpäästöiset lämmitysratkaisut (mm. lämmön talteen ottava ilmanvaihto, maalämpö, ilmalämpöpumppuja)
 - Tekoälyohjattu lämpötilan hallinta huviloissa
 - Huonelämpötila asetettu 21 asteeseen
 - Makuuhuoneitten lämpötila laskettu 20 asteeseen
- Vähäpäästöinen liikkuminen
 - Yrityksen autot täyssähköautoja
 - Vieraille tarjotaan sähköauton latausmahdollisuus
- Vähäpäästöiset tarjoilut
 - Suosimme kasvisruokaa, riistaa ja suomalaista järvikalaa
 - Emme käytä kertakäyttöastioita
 - Keittiökoneemme ovat vähäpäästöisiä

*Kaiken tämän jälkeen jäljelle jäänyt hiilijalanjälki kompensoidaan Nordic Offsetin sertifioidulla hankkeella. Yritystoimintamme päästömme olivat vuonna 2022 **9,8t CO2**. Kompensoisimme päästömme kaksinkertaisena.*

Lisäksi olemme suunnanneet markkinointimme lähelle, jotta lomalle saapumisen päästöt olisivat mahdollisimman pienet.

Uudistava matkailu – mitä uutta?

- Arvot käsi kädessä kestävän ja vastuullisen matkailun kanssa
 - Mutta myös kritiikkiä kestävälle matkailulle, jonka nähdään palvelevan jatkuvaa talouskasvua, ympäristön heikkenemistä ja sosiaalista eriarvoisuutta
- Negatiivisten vaikutusten minimoinnin sijaan vahvistavaa ja uudistavaa matkailua; toimintaa luonnon hyväksi
- "Uudistava matkailu kutsuu matkailijat likaamaan kätensä"
- Metsähallituksen lammaspaimenviikot yksi esimerkki → suuri suosio; missä yritysten tuotteet?

Kiitos!

Salla

In the middle of nowhere

LAPIN LIITTO

Matkailualueen kestävyyteot ja luontohyvytyt kätännössä

PAULA ASPHOLM
MATKAILUPÄÄLIKKÖ

SALLA- IN THE MIDDLE OF NOWHERE

SALLA- IN THE MIDDLE OF NOWHERE

Lähtökuopat kohillaan

- Keskellä ei mitään
- Pitkä viipymä
- Paikalliset työntekijät & yrittäjät
- Kestävät kv-yhteistyösuhteet
- Ympärivuotiset matkailutuotteet olemassa
- Matkailustrategia 2008: Ei haluta olla suurin- halutaan olla erilainen!
- Maltillinen kasvu tavoitteena

Sallan vastuullisuuden askeleita

- Kestävyytyötä jo vuosia (ECOSALLA, Vetovoimaa ekologisuudesta)
- Käytännöstä strategiaan
- STF pilottialue (51% lähellä, mutta ei vielä saavutettu)
- Sallan kestävän matkailun strategia 9/2020
- Save Salla – Save The Planet 1/2021
- Sallan kansallispuisto 1.1.2022
- Sallan luontohyvyys 2/2023
- Salla 2030 -matkailustrategia valmisteilla

Sallan ympäristölupaus

Lupaamme elää Sallassa ylpeydellä kuten äitimme ja isoisämme: yhteistyössä, luontoa ja historiaa kunnioittaen. Otamme vieraamme osaksi tätä.

Suojellemme puhdasta luontoamme, jotta sekä me sallalaiset itse että myös meillä vierailevat saavat hengittää maailman puhtainta ilmaa. Pidämme huolta yhteisestä ilmastostamme. Meille on kunnia-asia pitää hyvää huolta eläimistämme. Tarjoamme elämyksiä lähiluonnosta.

Suosimme paikallisia tuotteita sekä tarjoamme paikallista ruokaa ja osaamista. Tarjoamme puhdasta, perinteistä ja läheltä. Sitoudumme vastuullisiin hankintoihin ja toimintatapoihin.

Sallalaiset ovat sanansa mittaisia – me pidämme hyvää huolta ihmisistä ja ympäristöstä. Yhdessä.

Sallan 10 asiakaslupausta

Sallan 10 asiakaslupausta

1. PUHTAUS – SUOJELEMME PUHDASTA LUONTOAMME, JOTTA SAAT EDELLEEN HENGITTÄÄ MAAILMAN PUHTAINTA ILMAA JA NAUTTIA RAIKASTA VETTÄ
2. PAIKALLISUUS – SUOSIMME PAIKALLISIA TUOTTEITA SEKÄ TARJOAMME PAIKALLISTA RUOKAA JA OSAAMISTA
3. ILMASTO – PIDÄMME HUOLTA YHTEISESTÄ ILMASTOSTAMME
4. LÄHILUONTO - TARJOAMME ELÄMYKSIÄ LÄHILUONNOSTA
5. ELÄIMET – MEILLE ON KUNNIA-ASIA PITÄÄ HYVÄÄ HUOLTA ELÄIMISTÄMME
6. RUOKA – TARJOAMME PUHDASTA, PERINTEISTÄ JA LÄHELTÄ
7. TURVALLISUUS JA LUOTTAMUS – SALLALAISET OVAT SANANSA MITTAISIA – ME PIDÄMME SINUSTA HUOLTA!
8. VASTUULLISET VALINNAT – SALLAN MATKAILUTOIMIJAT SITOUTUVAT VASTUULLISIIN HANKINTOIHIN JA TOIMINTATAPOIHIN
9. KULTTUURIPERINTÖ JA TARINAT – LUPAAMME ELÄÄ SALLASSA YLPEYDELLÄ KUTEN ÄITIMME JA ISOISÄMME, LUONTOA JA HISTORIAA KUNNIOITTAEN, JA OTAMME SINUT OSAKSI TÄTÄ
10. VIESTINTÄ – VIESTIMME AKTIIVISESTI, AVOIMESTI JA TOTUUDELLISESTI

Sallan Luontohyvyys

- Vuosien pohdinta ja etsiskely paikalliselle ilmastokompensaatiomallille
- Yhteistyö Suomen Luonnonperintösäätiö kesä -22

-> Sallan Luontohyvyys 2/2023

- Tavoitteena ostaa, ennallistaa ja suojella monimuotoinen metsäpalsta Etelä- Sallasta Oulankajoen varrelta (myyjä yksityinen henkilö)
- Ei suora hiilikompensaatio, mutta tapa hyvittää matkaa paikallisesti! Ei ainoastaan ilmasto vaan myös luonnon monimuotoisuus!
- Markkinointi matkailijoille, paikallisille, yrittäjille, matkanjärjestäjille ja muuten vain luonnonsuojelusta kiinnostuneille.

Sallan Luontohyvyitys

- Uutta! Mahdollisuus valita luontotyyppi, johon lahjoituksen haluaa tehdä.
- [Kampanjasivu Luonnonperintösäätiö ja laskeutumissivu](#) [visitsalla.fi](#)
- Kokonaistavoitteesta kasassa jo 24 % (3v. aikaa)
- Ennallistamistalkoot 5.9. klo 14

KOHTI KESTÄVYYTTÄ

Tekemistä riittää-
Emme ole valmiita,
mutta lupaamme tehdä
parhaamme

Salla- in the middle of nowhere

Salla

In the middle of nowhere

LAPIN LIITTO

Paula Aspholm
paula.aspholm@salla.fi
0400 159022

Vihreä siirtymä elinkeinojen uudistajana

Yritys näkökulma

LAPIN LIITTO

Conveyor Specialist

 NEW PAAKKOLA

→ www.newpaakkola.com

Tommi Juntikka

- Yrittäjä vuodesta 2003

NewPaakkola Oy

Laitevalmistaja ja huoltoliiketoiminta teollisuuden kuljetinjärjestelmät

Asiakkaana pohjoismaiset asiakkaat

Kaivannaisteollisuus, prosessiteollisuus, puu/sellu

ESG ja Vihreä siirtymä

- ESG, Environment, Social, Governance
- E - Vihreä siirtymä on osa yritysten kokonaisvaltaista vastuullisuutta
- S - Yritysten vastuu työntekijöistä, yhteisöistä ja niiden ihmisistä
- G - Hyvä hallintotapa, valmentava johtaminen
- ESG rahoituksen mittarina
- Vastuullisuus ohjaa ostopäätöksiä

Metallit ja kaivokset

- Hiilineuraalisuus tai vähähiilisyys kilpailuvaltina
- Outokumpu Oyj
 - **Outokumpu hiilineutraali 2025**
 - **Circle Green tuote, Sen hiilijalanjälki on laskenut 8 prosenttiin maailmanlaajuisesta keskiarvosta**
 - **Bio4coke**
- Terrafame hiilineutraali 2039
 - **Ajurina autoteollisuus**
 - **Uudet innovaatiot, Trolley rata kiviautoille, Vety**

Matkailu

- Hiilineuraalisuus ja vastuullisuus kilpailuvaltina
- Vastuullisuus ohjaa matkailu virtoja globaalisti
- Ulottuu safarikelkkojen öljyistä, lämmitysjärjestelmään

**Sustainable
Travel
Finland**

Green Key

PK yritysten tarpeet

- Ymmärryksen lisääminen
- Koulutuksia / tuettuja palveluita
 - **Hiilijalanjälki laskenta**
 - **Vastuullisuus ESG**
- Vastuullisuus ohjelma/ politiikka

Kiitos ajastanne !

Conveyor Specialist

LAPIN LIITTO

→ www.newpaakkola.com